

عنوان مقاله:

راه حلی برای چالش مفهوم شناسی عدالت

محل انتشار:

فصلنامه حکمت اسلامی، دوره 7، شماره 26 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسنده:

مهدی شجریان - دکتری فلسفه اسلامی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

خلاصه مقاله:

اندیشمندان حوزه عدالت پژوهی تعاریف متکثر و چه بسا غیر قابل جمعی از عدالت ارائه داده اند. در این میان چگونه می توان به حقیقت مفهومی عدالت از میان این تعاریف گسترده دست یافت؟ پاره ای از این تعاریف «صوری» هستند و بدون ارائه معیار تحقق عدالت، قالب شکل گیری آن در عرصه های مختلف را ترسیم می کنند. متقابلاً تعاریف «محتوایی» بر ارائه معیار یا معیارهایی معین برای تحقق عدالت تأکید دارند. نگارنده این تحقیق از طرفی بر این باور است که اولاً تعاریف صوری در تبیین مبادی تصویری حوزه عدالت پژوهی بر تعاریف محتوایی تقدم دارند و تعاریف محتوایی در حد «مسائل» عدالت پژوهی قرار دارند، نه در مرز «مبادی تصویری» آن. ثانیاً در میان تعاریف صوری مختلف، تعریف عدالت به «اعطای حق به صاحب حق» کامل ترین تعریف است و می توان با استفاده از نظریه اعتباریات علامه طباطبائی و افزودن دو قید «اعتباری و حکیمانه» به این تعریف، به حقیقت مفهومی عدالت نزدیک تر شد. عدالت پژوه بر پایه این تعریف، به دنبال حقوق و امتیازاتی است که نظام تکوین به افراد اختصاص نداده است و لازم است با اعتبار آن ها که ریشه در واقعیت های عینی خارجی دارند حیات اجتماعی مطلوب را ایجاد کرد. این حقوق صدق و کذب نخواهند داشت. بلکه اگر اعتبار آنها ریشه در واقعیات عینی داشت، حکیمانه و در غیر این صورت لغو خواهند بود. بر پایه این تعریف، اهمیت مباحث فلسفی برای دست یابی به حقوق اعتباری حکیمانه نیز نمایان گردیده، سر اختلاف عدالت پژوهان در تبیین معیارهای عدالت نیز روشن می شود.

کلمات کلیدی:

عدالت، عدالت صوری، عدالت محتوایی، حق اعتباری، اعتباریات علامه طباطبائی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1981146>

